

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu, usnesení rekursního soudu zrušil a nařídil mu, aby o stížnosti znovu rozhodl. Své rozhodnutí odůvodnil takto:

Návrh žalobcův není s to, aby byl posuzován podle § 261, odst. 6 c. ř. s. a byl mu vůbec přiznán jakýkoli procesuální význam. V návrhu tom vyhrazuje si žalobce, jak ostatně vysvětluje i v dovolacím rekursu, jednak právo rekursu proti soudnímu rozhodnutí, kdyby jím bylo vyhověno námitce věcné nepříslušnosti, jednak činí pro případ pravomoci tohoto usnesení návrh, aby věc byla odkázána zemskému soudu. Tento návrh nevyhovuje předpisu § 261 odst. 6 c. ř. s. Tímto zákonným ustanovením ponechává se žalobci na vůli, aby buďto zřeknuv se opravného prostředku proti soudnímu usnesení, vyhovujícímu námitce nepříslušnosti, zajistil si návrhem na vydání odkazovacího usnesení výhody, již mu zákon za této podmínky zaručuje, neb aby opravného prostředku se nevzdal, pokládaje vznesení žaloby u dovolaného soudu za správné, a tím zároveň pustil řečené výhody. Obě vyhraditi si žalobce oprávněně není. To plyne z obsahu § 261 odst. 6 c. ř. s., podle něhož — vyjímajíc otázku útrat — není proti usnesení o nepříslušnosti opravný prostředek přípustný, takže žalobce, čině návrh podle řečeného ustanovení podrobuje se po samém zákonu onomu důsledku a jest zřejmě vyjádřeno v motivech k článku VI. č. 14 novelly o úlevách soudům. Učinil-li tedy žalobce návrh na vydání odkazovacího usnesení jen pro případ pravomoci usnesení, vyhovujícího námitce nepříslušnosti, nelze návrh ten posuzovati podle ustanovení § 261 odst. 6 c. ř. s. Proti rozhodnutí o námitce nepříslušnosti přísluší mu podle § 261 odst. 1 c. ř. s. právo rekursu, kdežto eventuelní návrh na vydání odkazovacího usnesení musí, přiče se zásadě § 43 j. n., zůstat nepovšimnut.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 7. prosince 1921 čj. RI 1036-20-I.

Dr. J. Říha.

Převedení řízení sporného v řízení nesporné o úpravu hranic dle II. dílčí novelly.

Proti žalobě vlastnické namítl žalovaný, že jde o úpravu hranic sporných ve smyslu § 850 obč. zák. a pořad práva je proto nepřipustným.

Prvý soudce vyhověl usnesením námitce nepřipustnosti pořadu práva, žalobu zamítl a žalobce uznal povinným zaplatiti žalovanému útraty sporu.

Rekursní soud stížnosti žalobců vyhověl a usnesení prvního soudce v tom směru změnil, že sporné řízení této záležitosti pro nepřipustnost pořadu práva převedl v řízení nesporné, v němž bude znovu rozhodovati a při tom hleděti i na útraty sporné dosud vzniklé a útraty rekursu.

O d ů v o d n ě n í: Dle správného odůvodnění prvního soudce jde v tomto případě skutečně o sporné hranice dvou sousedních pozemků sporným stranám náležejících a tedy o spor hraniční, který vedle výslovného ustanovení § 850 obč. zák. nov. znění je vyřídití v řízení nesporném, a to nejen při sporu o rušenou držbu, nýbrž i při sporu vlastnickém (srov. vysv. k II. nov. str. 267 věstníku z roku 1915).

Zahájený spor vlastnický je proto převést dle tohoto ustanovení zákona a výnosu min. spravedlnosti ze dne 6. října 1915 č. 34 věst. v řízení nesporné, čemuž i citované vysvětlivky jako motivy zákona nasvědčují, tím spíše, když žalobcové nyní v rekursu v tomto směru návrh činí.

Nejvyšší soud stížnosti vyhověl a usnesení v odpor vzaté změnil v tom smyslu, že obnovil usnesení soudu první stolice s tou opravou, že se žaloba odmítá a uznal žalobce povinnými nahraditi žalovanému útraty stížnosti.

D ů v o d y:

Obě nižší stolice rozhodly souhlasně, že v této věci jest pořad práva nepřipustným a že jde o pouhou úpravu hranic, kterou dle § 850 obč. zák. provéstí sluší řízením nesporným. Poněvadž zde jsou v tomto směru rozhodnutí souhlasná, nutno je pokládati ve smyslu § 528 c. s. ř. za právoplatná. — Kdežto však první soud žalobu pro nepřipustnost pořadu práva zamítá, převádí soud rekursní prostě řízení sporné v řízení nesporné. Stížnost žalovaného proti tomu podaná jest oprávněna.

Třebas bylo přípustno zahájití řízení nesporné, jde-li dle názoru soudce o pouhou úpravu hranic, zvláště když to žalobci sami navrhuji, nutno přes to vyřídití především incidenční spor o otázce přípustnosti pořadu práva následkem námítky žalovaného zahájený. Došel-li soud k přesvědčení, že námitka tato jest odůvodněna a pořad práva nepřipustný, jest nutným toho důsledkem, že žaloba musí být odmítnuta, jak plyne z ustanovení § 43 i. n.

To vyslovují také nepochybně vysvětlivky z II. dílce novelly, k nimž usnesení v odpor vzaté poukazuje a plyne to také z té další úvahy, že o nároku žalobním, domáhajícím se soudního výroku, že sporný pozemek jest neobmezeným vlastnictvím

žalobců a že žalovaný jest povinen to uznati, v řízení nesporném rozhodovati nelze.

Nutným následkem odmítnutí žaloby jest však odsouzení žalobců k náhradě útrat dosavadního jednání a nelze se odvolávat k ustanovení § 853 odst. 2 obč. z., poněvadž se dosavadní jednání netýkalo věci samé, nýbrž námitky nepřípustnosti pořadu práva žalovaným vznesené, se kterou žalovaný zvítězil (§ 52 c. s. ř.).

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 7. prosince 1920 č. j. R I 1001/20.

Poznámka zasílatele: Dle tohoto výkladu zákona i vysvětlivek nejv. soudem v rámci zákonů platných bude převedení řízení sporného do řízení nesporného a pokračování v řízení tímž soudcem sporným možno jenom tehdy, když strany souhlasně v převedení to svolí, při čemž otázka útrat ovšem bude kamenem úrazu takového smírného urovnání hraničního sporu. Poněvadž strany v takových případech bývají znepřáteleny, bude to případem velmi řídkým, spíše bude chtít žalovaný žalobce pokořiti a bude útraty žaloby i řízení na něm žádati.

Úspěchu takového bude mu snadno vymoci, stačí jen, aby popřel nespornost hranic, k čemuž si důvod vždy najde. Úspěchu takového domůže se takřka i rušitel, směřující k chikanování svého souseda. Žalobce spoléhající na nespornost hranic bude potrestán za to, že hájí svého práva, by po 30ti dnech své poslední držby nepozbyl (§ 454 ř. s.). Úmysl zákonodárce, hraniční spory pokud možno v cestě nesporné bez velkých útrat urovnati a řízení sporné v řízení nesporné převáděti, mine se tak ve velkém počtu případů cílem, v nichž nastoupí ještě větší rozvadění sousedů.

Odporovalo by se proto stanoviti, že v případech takových sporné řízení o rušenou držbu či žalobě vlastnické převéstí je z moci úřední do řízení nesporného o úpravě hranic, při čemž předmětem řízení a rozhodnutí by ovšem byla úprava hranic a nikoli původní žalobní prosba (žalobu je dle vysvětlivek považovati za návrh), otázka útrat obojího řízení pak řešila by se jednotně dle celkového výsledku ve smyslu § 853 odst. 2 obč. z. Bylo by to jednodušší, praktičtější, úspornější a také přirozenější. Jen krůček ku předu, ať dle novelového zákona a vysvětlivek jeho i cit. výnosu, zřejmě k tomu směřujících, ať dodatku k nim.

Jakeš.